

Veldfornuizen in het Russische leger.

Het in andere landen met goeden uitslag gevolgd stelsel, om te velde het voedsel voor den troep in keteltjes van kleine afmetingen, als het ware ieder voor zich, te doen bereiden, heeft in Rusland geen toepassing kunnen vinden. De Slaaf hecht niet genoeg waarde aan zijn voedsel, mist het noodige geduld voor de toebereiding daarvan, kortom kan zijn voedsel niet zelf bereiden, zoodat velen zich soms eenige dagen achtereen met brood tevreden stelden, anderen hunne soep half gaar aten, en uitputting der krachten, zoowel als ziekte, van een en ander het gevolg waren. Daarbij kwam het, onder alle omstandigheden aan dit stelsel klevende, nadeel, dat wanneer een met koken bezig zijnde troep zich plotseling moest verplaatsen, de ketels geledigd moesten worden en zoowel de moeite, reeds aan de bereiding besteed, als de gebezigde voedingsmiddelen verloren gingen. Ter gedeeltelijke voorziening in deze bezwaren kookte men het eten der troepen, na aankomst ter plaatse, in groote koperen ketels, die op gewone voertuigen vervoerd werden. Het koken der soep in deze ketels, die met behulp van eene soort veldkeukens verwarmd werden, kostte echter 5 à 6 uren tijd, zoodat warm voedsel bezwaarlijk in tijds aan den troep verschaft kon worden, en bovendien bij eenigszins verspreide legering der troepen, het uitgeven van het eten met groote moeilijkheden gepaard ging.

Aan een en ander heeft men in Rusland een einde gemaakt door de invoering in het leger van veldfornuizen van de firma CHRISTOPHE BRUN & ZN. te Warschau, waarmede gedurende den marsch der troepen, binnen 2 à 2½ uur, soep met vleesch, gort met spek of rijst gekookt kunnen worden, zoodat eene rust van een half uur voldoende is om alle manschappen te voeden. Indien het eten verstrekt wordt, nadat de troep reeds verspreid is, kan dit den manschappen ter plaatse, waar zij verblijf houden, in de fornuizen gebracht worden.

Van deze veldfornuizen zijn voor de manschappen twee modellen ingevoerd: één infanterie- en artillerie-veldfornuis en één cavalerie-veldfornuis.

Voor officieren worden door de firma verschillende modellen vervaardigd, alsook z.g. samowar-buffetten.

Infanterie- en artillerie-veldfornuis. (FIG. 1.)

Het fornuis met toebehooren is op een vierradig voertuig geplaatst, dat uit een voor- en achterwagen bestaat; in de verbinding tusschen

beide is een caoutchoucbuffer ingeschakeld, waardoor de schokken, welke het eene deel ondergaat, zeer verzwakt op het andere worden overgebracht. Beide stellen zijn van steunstokken voorzien, om gescheiden opgesteld te kunnen worden, terwijl de voorwagen afzonderlijk als voertuig gebezigd kan worden.

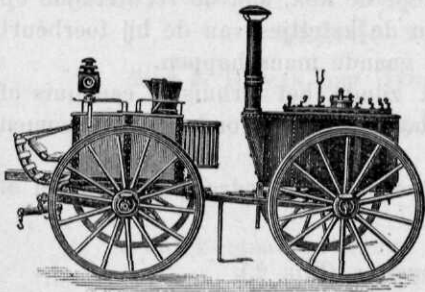

FIG. 1.

Het fornuis, dat op het achterstel geplaatst is, bestaat uit 2 in elkander geplaatste ketels; de binnenste *koperen* ketel, waarin de spijzen bereid worden, zinkt tot aan het deksel in de buitenste *ijzeren* ketel, waarin gestookt wordt, rust met een vlak geslepen rand op een dergelijken rand van den buitenketel en wordt daarop met schroeven bevestigd. Het deksel

van den binnenketel is voor de helft vast, de andere helft kan om een 2-tal scharnieren opgeslagen worden, doch is gedurende het koken met schroeven op den ketel bevestigd. Het roeren, het bijvoegen van enkele bestanddeelen, enz., heeft plaats met behulp van een in het deksel, op eene cylindervormige verhooging, aangebracht kleiner deksel, dat door een hefboom met schroef hermetisch gesloten kan worden. Ter voorkoming van het springen van den ketel is in het laatstgenoemd deksel eene veiligheidsklep aangebracht, die ook gebezigd wordt om vóór het openen van het groote deksel den stoom zooveel noodig te doen ontwijken. De ketel heeft een nuttigen inhoud van ± 306 L.; de overige ruimte, door pijltjes aangegeven, mag niet aangevuld worden.

De buitenketel dient om te stoken; de vuurhaard, die voorzien is van een beweegbaren bodem om den trek te kunnen regelen, is aan de achter-onderzijde van dezen ketel aangebracht; twee in de onderzijde van den achterwand geplaatste deurtjes geven gelegenheid brandstof aan te voeren en het vuur te ontsteken. Nadat het koken is afgelopen, wordt de vuurhaard gesloten, om de afkoeling tegen te gaan. Aan de voor-bovenzijde van den buitenketel is de schoorsteen aangebracht, die bij het rijden door poorten, enz., verlaagd kan worden.

De op den voorwagen geplaatste kist is voorzien van verschillende afdeelingen en bevat, behalve voedingsmiddelen, fourage voor 2 dagen en brandhout, eene zaag, een bijl, een vleeschmes, een grooten lepel en dito vork, een stookijzer, een borstel, om den ketel te reinigen, een werktuig om den schoorsteen schoon te maken en nog enkele gereedschappen. Eene der afdeelingen is met zink bekleed en dient tot berging van het vleesch, als dit om het stukkoken te beletten uit den ketel genomen moet worden; nadat de beenderen uit het vleesch verwijderd zijn, worden eerstgenoemde weder in den ketel gedaan. Boven op het deksel der kist, die tevens als bok dient, is een emmer bevestigd; dit deksel bestaat uit 2 deelen, welke, resp. naar voren en achteren teruggeslagen

wordende, op stevige pooten rusten en dan door de koks als tafels gebezigd kunnen worden. Aan de achterzijde van de kist is een ijzeren korf bevestigd, welke met brandhout gevuld wordt, om gedurende den marsch, zonder halt te houden, te kunnen stoken. In den ketel kunnen bovendien de levensmiddelen voor 200 à 240 man geborgen worden. Bij het uitgeven van het eten schept de kok, aan de rechterzijde op het achterstel staande, het eten in de keteltjes van de bij toerbeurt langs de linkerzijde van het fornuis gaande manschappen.

Wil men, bijv. in kantonnement zijnde, het fornuis in een huis of schuur onderbrengen, dan kan dit daartoe van het onderstel afgenomen worden.

De prijs van dit fornuis, met toebehooren bedraagt 625 roebel of ruim f780, franco station Warschau.

Cavalerie-veldfornuis. (FIG. 2.)

Dit heeft de zelfde inrichting als het voorgaande; het fornuis en de kist voor levensmiddelen en gereedschappen zijn echter op een tweeradig voertuig aangebracht. De ketel is ongeveer de helft kleiner dan het infanterie- en artillerie-model en kan de levensmiddelen voor 120 à 140 man bevatten; de prijs bedraagt 500 roebel of f625, franco station Warschau.

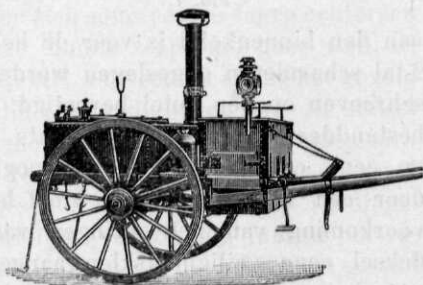

FIG. 2.

Door invoering van dergelijke veldfornuizen wordt de colonnelengte voor elke compagnie infanterie, elk eskadron cavalerie en elke batterij artillerie wel met één voertuig verlengd, doch men behoeft dan ook geen levensmiddelenwagen mede (resp. in) te voeren, zoodat op dit punt geen verschil ontstaat. Bovendien werken, naar men in Rusland heeft opgemerkt, deze fornuizen ook in zooverre gunstig, dat het aantal achterblijvers op marsch er door verminderd wordt. De wetenschap, dat zij, die het eindpunt van den marsch bereiken, dadelijk warm voedsel ontvangen, doet menigeen de uiterste krachten inspannen om daar gelijktijdig met de anderen aan te komen.

R. L. SCHOLTEN.